

8. lekce (Bartoňkova skripta)

1. Vyskoľujte následující spojení:

černá ruka			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

krátký den			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

ta věc			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

2. Vytvořte k substantivům tvary od daných adjektiv (zachovejte shodu v rodě, pádě a čísle):

	bonus	omnis	felix
manuum			
tempori			
mundum			
rebus			
magistratibus			
exercitui			
sole			
cornua			
domos			
incolas			
manu			
tribubus			

3. Škrtněte výraz, který mezi ostatní NEpatří:

meridiem, solem, plebem, rationem, regem
 captivum, populum, patricium, senatum, librum

probe, assidue, alte, misere, dulce
statuuntur, tribuuntur, sequuntur, construuntur

4. Dejte věty do závislosti na uvedených výrazech a přeložte je:

Vzor: *Pater dormit.*

Video patrem dormire.

1. Puer ad matrem currit.

Videmus

Videbamus

Videbimus

---

2. Cives urbem muniunt.

Legatus dicit

Legatus dicebat

Legatus dicet

---

3. Frater meus viginti dentes habet.

Mater dicit

Mater dicebat

Mater dicet

---

4. Rex eorum crudelis et iniustus est.

Notum erat

---

5. Memoria puerorum in schola exercetur.

Constat

---

6. Multae gentes ab hostibus premuntur.

Audit

---

7. Honores magni civibus claris a consulibus tribuuntur.

Aequum est

---

8. Amici mei domum magnam aedificare non possunt.

Viri prudentes arbitrantur

---

9. Discipulis pigris praemium dari non potest.

Magister dicebat

---

10. Viri mali saepe consules creantur.

Malum est

---

1. Verba movent, exempla trahunt.

Apparet

---

5. Dejte do závislosti na uvedených výrazech:

1. Bonum librum lego.

Puto

2. Bonum librum legis.
Putas
3. Frater meus bonum librum legit.
Frater meus putat
4. Bonum librum legimus.
Putamus
5. Bonum librum legitis.
Putatis
6. Amici mei bonum librum legunt.
Amici mei putant

6. Přeložte a vysvětlete rozdíl:

Caesar se legatos mittere dicebat.
Pater se multas res utiles emere putat.
Incolae se laborare non posse dicent.
Senes pueros a se iure puniri putabant.

Caesar eum legatos mittere dicebat.
Pater eum multas res utiles emere putat.
Incolae eos laborare non posse dicent.
Senes pueros ab iis iure puniri putabant.

7. Přeložte do latiny:

1. Víím, že mi nemůžješ pomoct.
2. Radovala se, že jí posíláte mnoho dopisů.
3. Je známo, že moudří lidé často nejsou chváleni, ale káráni a trestáni.
4. Viděli jsme, že se podobá (je podobný) svému otci.
5. Je zřejmé, že jsou ve velkém nebezpečí.
6. Cítili jsme, že nemůžeme na tom místě zůstat.
7. Velitel říká, že vojáci nemohou bránit město, které nemá hradby.¹
8. Žák nařiká, že ho učitel nutí učit se.
9. Žák nařiká, že je učitelem nucen učit se.

---

¹hradby: moenia, ium, n.

10. Ve velkém domě seděla stařenka (*anus, us, f.*), držela v ruce ostrou (*acutus*) jehlu a šila.
11. Římští velitelé stavěli trojitý šik, aby mohli snést (*sustineo, ere*) útok nepřátel.
12. Rybáři (*piscator, oris, m.*) tvrdili, že v oněch jezerech žije mnoho ryb.
13. Přesvědčovali jsme vás, abyste neposlouchali toho nečestného úředníka.

8. Doplňte správný tvar tázacího zájmena:

1. _____ a iudice accusatur? Fur².
2. _____ semper aderam? Amico.
3. De _____ iste magistratus loquebatur? De pace.
4. _____ muliere loquebaris? Cum matre mea.
5. _____ nostrum id matri nuntiabit? Tu.
6. _____ tibi dabunt? Donum magnum.
7. _____ orator clarus erat? Cicero.
8. _____ domum videtis? Domum amici nostri.
9. _____ equum habetis? Nigrum et pulchrum.

9. Doplňte správný tvar vztažného zájmena:

1. Puellam, _____ amat, videt.
2. Hominem, _____ mihi saepe aderat, videt.
3. Hostes, _____ timebamus, superamus.
4. Frater de illo homine, _____ loquebatur, narrabit.
5. Puerum, _____ librum legebam, video.
6. Amicus tibi ea, _____ utilia³ putabit, dabit.
7. Pauperem, _____ prodesse possumus, non neglegimus.
8. Multi divitias, _____ vitam beatam facere non possunt, assequi conantur.
9. Parentes puellis, _____ in silva ambulabant, timebant.
10. Id, _____ sentio, dicam. Ea, _____ sentio, dicam.
11. Litteras, _____ nunc scribo, tibi mittam.
12. Credam hominibus, _____ semper verum dicunt.
13. Id _____ dicis, verum est.
14. In urbe, _____ in ora maris est, vivit.
15. Scriptorem, _____ librum legimus, valde laudamus.
16. Eos, _____ officium suum neglegebant, castigabam.

---

² fūr, is, m. „zloděj“

³ utilis, e „užitečný“

17. Equites pellunt hostes, _____ impetum pedites sustinere non poterant.
18. Semper iis, _____ homines irrident, adero.
19. Pauca dicam de iis bellis, _____ nunc populus Romanus gerit.
20. Multi eos, _____ parent, timent.
21. In hoc templo Graeci colebant deas, _____ statuas hic videre potestis.
22. Exemplum hominis, _____ rei publicae non prodest, imitari non posse putamus.
23. Ea, _____ multi bona esse putant, ego mala puto.
24. De ea anu, _____ verba sapientia putamus, loquebamur.

10. Přeložte:

1. Většinou se bojíme toho, co neznáme.
2. Vždy pomáhali lidem, kterým chyběly síly.
3. Je hanebné bít⁴ lidi, kteří se nemohou bránit.
4. Domníváme se, že je dobré nedělat to, co dělají všichni lidé.

11. Napište, kde se můžete setkat s následujícími koncovkami (u sloves i jmen), uveďte příklady:

	gramatická definice	příklad
-ū	<i>abl. sg. m., f. 4. dekl. nom., ak., vok. sg. n. 4 dekl.</i>	<i>exercitū cornū</i>
-e		
-ī		
-ā		
-is		
-um		
-ēs		

⁴ caedo, ere + ak. „bít, tlouct“